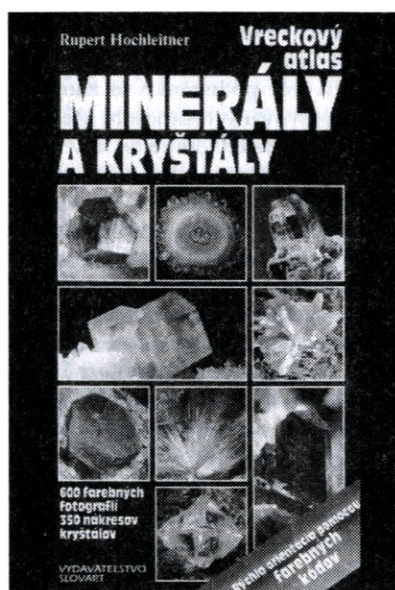

Nový vreckový atlas

Rupert Hochleitner: **Minerály a kryštály** (preložené z nemeckého originálu *Mineralien und Kristalle*, ktorú vydalo vydavateľstvo Gräfe und Unzer v Mníchove r. 1994). Vyšlo vo Vydavateľstve Slovart, spol. s r. o., Bratislava 1996 v edícii Vreckové atlasy. 254 strán, 199 Sk.

Minerály a kryštály sú už štvrtým vreckovým atlasom z produkcie Vydavateľstva Slovart. Praktická príručka na jednoduché určovanie viac než 600 minerálov obsahuje 600 verných farebných fotografií, 350 nákresov kryštálov

a zrozumiteľné popisy všetkých minerálov. Okrem tvrdosti, hustoty, vrypu a chemického vzorca sa uvádzajú ďalšie charakteristické vlastnosti (farba, štiepateľnosť, tenacita a pod.), ako aj upozornenie na minerály ničím podobné. Rozmermi neveľká, avšak obsahom bohatá knižôčka umožní každému milovníkovi prírody preniknúť do fascinujúceho sveta kryštálov a minerálov. Rýchla orientácia pomocou farebných kódov je pre tituly z edície Vreckové atlasy samozrejmosťou. Knihu uzatvára malý kurz mineralógie, zoznam odporúčanej literatúry a register.

Vreckový atlas minerálov a kryštálov je ideálnym spoločníkom na potulky slovenskou krajinou, ktorá je bohatá na staré lomy, bane, šachty a haldy.

Redakcia

Prečítali sme ...

Ekopark v Bratislave

Na štvorhektárovom pozemku na západnom okraji Bratislavy pod lesom v Dúbravke (konečná električiek 1, 5, 12, zástavka autobusov č. 51, 61, 64 "Agátová") vyrastá ďalšie ochranné dielo – EKOPARK. Cieľom Ekoparku je vytvoriť na tomto mieste trvalú výstavu technológií využívajúcich obnoviteľné zdroje energie na výrobu elektriny, prípravu teplej vody, mechanickú energiu aj pohon motorových vozidiel. Viacero nízkoenergetických budov, ktoré tu postupne vyrastú, bude mať inštalované slnečné kolektory na prípravu teplej vody, fotovoltaické články vyrábajúce elektrickú energiu. Okrem toho

tu budú veterné agregáty – jeden už pracuje, ďalší, ktorý svojho času vyrábala elektrinu na Antarktíde, by mal pribudnúť z Belgicka ako dar. Tiež tu bude zariadenie na výrobu bioplynu, model malej vodnej elektrárne a ďalšie "atrakcie," ktoré by mali v laikoch i odborníkoch prebudiť záujem o tieto netradičné, avšak dnes už životaschopné zdroje.

Ekopark vzniká s pomocou Fondu pre alternatívne energie SZOPK, Cechu podnikateľov v energetike Slovenska a NGO Za matku Zem. Dnes je už v Ekoparku okrem domčeka (vykurovaného drevom a osvetleného elektrinou vyrobenou z fotovoltaických článkov a malou veternou elektrárnou) aj niekoľko slnečných kolektorov. V plnom prúde je aj príprava expozície zameranej na využitie obnoviteľných zdrojov energie. Plánovaná výroba elektriny z bioplynu by mala dokumentovať tzv. "win-win" princíp, pri ktorom majú všetky zúčastnené strany ošoh. Bioplyn sa bude v Ekoparku vyrábať z hnoja, pochádzajúceho z neďalekej stajne koní (jej majitelia s ním majú problémy). Vyhnitý hnoj by potom mal ako skutočne vysokokvalitné hno-

jivo odoberať podnik pestujúci šampiňóny. Prísľúbený je aj elektromobil z Dubnice, ktorý by sme chceli napájať elektrinou zo slnka, resp. vetra. Potešiteľný je aj záujem rôznych podnikov podieľať sa na expozíciách, či už na ich výrobe, bezplatnom prenájme alebo priamo dodaním. V súčasnosti je rozbehnutých viacero aktivít. Pripravuje sa biologická čistička odpadových vôd z Ekoparku, ukážky ekologického poľnohospodárstva a výrobu produktov, ktoré by sa mohli využiť v plánovanom ubytovacom zariadení na území Ekoparku atď., atď.

**Interné informácie MO SZOPK
Bratislava, 1997, 2, 3**

Po Zvolene budú autobusy na plyn aj v Nitre

Slovenská autobusová doprava (SAD) Nitra má zámer do konca roka pripraviť 15 autobusov na plynový pohon v mestskej i prímestskej doprave. Jeden jazdí priamo v Nitre a dva na

linke Nitra – Bratislava už od júla 1996, ale s radikálnou prestavbou autobusov sa začne od konca júla, dokedy má byť v Nitre postavená plnička plynu pre autobusy. Podobný projekt funguje vo Zvolene, kde jazdí 10 autobusov (podrobnejšie sme o ňom informovali v ŽP 1/1997). Dnes má SAD Nitra 210 vozidiel, z toho 86 v MHD. Do troch rokov chce prerobiť 80 z nich na plynový pohon, z toho asi 60 % pre MHD.

Sme, 18. 2. 1997

Globálna správa o ľudských sídliskách

Okolo 500 miliónov obyvateľov žijúcich v mestách sú bezdomovci alebo ľudia žijúci v neadekvátnych bytových podmienkach, uvádza Globálna správa o ľudských sídliskách, vydaná v marci 1995 Strediskom Spojených národov pre ľudské sídliská (Habitat).

Najnaliehavejšie globálne environmentálne, ekonomické a sociálne problémy, ktorým budeme musieť čeliť v budúcom storočí, budú v mestách.

Niektoré závery vyplývajúce z Globálnej správy o ľudských sídliskách:

1. Svetová populácia sa stáva čoraz viac mestskou. V r. 1950 len 30 % ľudí žilo v mestách a centrách, r. 1995 už 45 %. Do r. 2000 sa očakáva, že každý druhý človek bude bývať v mestskej aglomerácii. Narastajú budú prevažne malé a stredné mestá a mestské centrá. Svetové veľkomestá s vyše 10 mil. obyvateľmi pokrývajú len 4 % celosvetovej populácie.

2. Urbanizácia je výsledkom trvalej, neustávajúcej vidiecko-mestskej migrácie, ako aj postupnej transformácie vidieckych oblastí na mestské centrá.

3. Urbanizácia prispieva k národnému ekonomickému a sociálnemu rozvoju. Vedie k zlepšeniu životnej úrovne značnej časti svetovej populácie. Väčšina krajín s vysokým podielom urbanizácie zažila ekonomický nárast za posledné desaťročie. Zvyšujúci sa počet miest tiež zohral dôležitú úlohu v internacionalizácii ekonomiky,

finančných trhov, obchodu a obchodných stykov.

4. Životné podmienky sa zhoršujú v zle spravovaných mestách. Mestská chudoba je výsledkom toho, že v mnohých krajinách vláda nedokáže plánovať nárast populácie a nezvládne zabezpečenie požadovanej infraštruktúry, služieb, pracovných možností.

Správa Habitatu uvádza, že jediným spôsobom ako svet môže prežiť obrovský nárast populácie je masová urbanizácia. Problém nikdy nespočíval v tom, že mestá sú horším miestom pre život, dokonca sú pre chudobných obyvateľov oveľa lepšie. Vyššia hustota obyvateľstva znamená nižšie náklady na domácnosť, na zariadenia zabezpečujúce vodu, odvoz smetí, zdravotnú starostlivosť. Úhrnná správa odporúča, aby vlády zmenili svoju úlohu, aby sa z realizátorov stali umožňovateľmi bytovej výstavby a jednou z ich najdôležitejších úloh by malo byť uľahčiť prechod z verejného na súkromný sektor v stavebníctve. Ak sa má situácia zmeniť v prospech obyvateľov, hlavne tých najchudobnejších, musí vláda dbať na to, aby sa stavali nenákladné byty.

vybrané z Globálnej správy
o ľudských sídliskách, 1995

Cena WWF Jurajovi Holčíkovi

Ichtyolog a ekolog, RNDr. Juraj Holčík, CSc., je jednou z päti evropských osobností, ktoré obdrželi v ríjnu 1996 v Berlíne ocenenie Svätového fondu na ochranu prírody (WWF). On konkrétne ho získal ako "uznání neoceniteľného vedeckého prínosu zvýšením verejného povedomia o negatívnych vli-

vu gabčíkovského vodného díla na prírodu a zvýšení vedeckých znalostí o ekológii ryb dunajského bazénu" – podepsáni: prezident Fondu vévoda z Edinburgu a ředitel WWF Claude Martin.

J. Holčík se zabýval ekologickými problémy spojenými s plánovaním, výstavbou a provozem Gabčíkova. Studoval populace ryb ve vnitrozemské deltě Dunaje mezi Bratislavou a Palkovičovem, získal první údaje o ekologické produkci ryb v tomto typu ekosystému vůbec – objasnil vztah mezi hydrologickým režimem a úlovky a navrhl, jak tento vztah využít pro předvídaní těžby ryb. Z toho vyplynuly jednoznačné argumenty proti výstavbě vodního díla, prokázalo se, že hrozí degradace říčního ekosystému.

Charakteristické pro J. Holčíka je, že se nespokojil s konstatováním zjištěných faktů, ale snažil se na ně upozornit a činil tak bez ohledu na osobní kariéru.

Vesmír, 1997, 1, 26

Kalendárium

20.–21. mája 1997 – Zvolen – sympóziom **Trvalo udržateľný život?** Usporiadateľ: Katedra spoločenských vied Fakulty ekológie a environmentalistiky Technickej univerzity vo Zvolene v spolupráci s Mestom Zvolen, Okresnou knižnicou vo Zvolene a Akadémiou vzdelávania vo Zvolene. Miesto konania: študovňa Okresnej knižnice na Štúrovej ul. Sympóziom nadväzuje na predchádzajúce ročníky *Iniciatívo záchrany nádeje pre život*, tohoročná téma súvisí s 5. výročím Konferencie OSN o životnom prostredí a rozvoji v Riu.

Chce oslovit odborníkov z rôznych vedných oblastí a poskytnúť im priestor na dialóg o stave chápania "trvalo udržateľného rozvoja (resp. života) či spo-

ločnosti)" a možnostiach jeho realizovania, najmä v súvislosti so súčasnými neutržateľnými trendmi. Je tiež výzvou na odmietnutie všetkého, čo udržateľné nie je. Zároveň ale je a ostáva zložitým problémom. Prihlášky na sympóziu treba odoslať do 20. 4. 1997.

Kontaktná adresa: PhDr. Peter Krchnák, CSc. (gestor sympózia), katedra spoločenských vied Fakulty ekológie a environmentalistiky TU, ul. T. G. Masaryka 24, 96053 Zvolen, tel.: 0855/320 838, 246 86, 234 80, kl. 102, Magdaléna Kamenská (organizačné zabezpečenie) kl. 103

je ještě čas...!?

30. mája 1997 – Brno (ČR) – **Je ještě čas?**, slávnostné vyhlásenie víťazov a vernisáž výstavy vybraných prác 10. ročníka súťaže kresleného humoru o ochrane a tvorbe životného prostredia. Súťaž je určená pre deti a mládež do 30 rokov (uzávierka je v Deň Zeme – 22. 4. 1997). Tohoročné motto: Moje najbližšie okolie.

2.–5. júna 1997 – Banská Bystrica, Zvolen – **Envirofilm '97**, III. ročník medzinárodného súťažného festivalu filmov, televíznych programov a videoprogra-

mov s tematikou ochrany a tvorby životného prostredia. Festival je súčasťou aktivít k Svetovému dňu životného prostredia. Usporiadateľ: Ministerstvo životného prostredia SR, riaditeľ festivalu: Ing. Ladislav Slobodník, hlavný organizátor: Slovenská agentúra životného prostredia Banská Bystrica. Miesto konania: Dom kultúry SKC Banská Bystrica, Kino ART Klub Zvolen – Technická univerzita.

Kontaktná adresa: SAŽP, Tajovského 28, 975 90 Banská Bystrica, tel.: 088/732 152, 732 153, fax: 088/35531, 352 14, ubytovanie zabezpečuje: CK Agencia ANNA, Dolná 62, 974 00 Banská Bystrica, tel.: 088/753 721, fax: 088/753 722 SA

3.–6. júna 1997 – Bratislava – **Danube River Bonds: Bio-Environment – Bio-Culture** (3. medzinárodná konferencia o Dunaji). Témy: Bio-politika na vládnej úrovni, Vodné zdroje a rozvoj ľudskej civilizácie, historická úloha Dunaja, Biodiverzita Dunaja, Bio-etika, bio-vzdelávanie, bio-diplomacia, Nové smery vo využívaní energie, Strety záujmov pri príprave, výstavbe a využívaní priehrad, Obchod, doprava, turistika a komunikácie, Prevencia znečisťovania, Hospodárenie so zdrojmi, Medzinárodná legislatíva. Organizátorom podujatia je CUB – City University Bratislava.

Kontaktná adresa: CUB – City University Bratislava, Mudroňova 47, 81 103 Bratislava, tel.: 07/5314466, fax: 07/5316978, e-mail: gontko@cub.sanet.sk

26.–27. júna 1997 – Bratislava – **TOP '97** – 3. medzinárodná konferencia Technika ochrany prostredia sa koná pri príležitosti 60. výročia STU (organizátor a miesto konania: Strojnícka fakulta STU, katedra výrobných techník, Nám. slobody 17, 812 31 Bratislava). Tretí ročník úspešnej konferencie je za-

meraný na recykláciu odpadov. Cieľom je poskytnúť najnovšie teoretické a praktické poznatky o triedení, úprave a recyklácii odpadov a informovať o nízko-odpadových technológiách. Prednášky budú prebiehať v 3 pracovných skupinách so zameraním na recykláciu tuhých odpadov, recykláciu kvapalných odpadov a recykláciu plyných odpadov.

Kontaktná adresa: doc. Ing. Ľubomír Šooš, CSc., katedra výrobných techník Strojníckej fakulty STU, Nám. slobody 17, 812 31 Bratislava, tel.: 07/3596560, fax: 07/397809, e-mail: top97@kvt.sjf.stuba.sk

Hideo Yamashita (Japonsko): Faxovaný plagát Stop nukleárnym skúškam, 1995. K článku Ekoplágát po siedmy raz na s. 107.

強烈要求停止核実験!

STOP NOW!

NO MORE NUCLEAR TESTING

世界の平和と地球環境のために核実験絶対反対!